

Bingo

“Bingo”, riep Jerome Kerviel. Het was in de zomer van 2005 en in Barcelona hadden terroristen net de metro opgeblazen. Zijn gok op een koersdaling bezorgde hem een winst van € 500.000, het begin van een verslaving die enkele jaren later zou leiden tot een recordverlies van

€ 4,9 miljard voor Société Générale. “Ik heb me een beetje laten meeslepen”, antwoordde hij op de vraag hoe hij ertoe kwam om vijftig miljard euro - anderhalf keer de beurswaarde van zijn werkgever - op het spel te zetten. Uiteraard nam de politiek daar geen genoegen mee en eiste Sarkozy het hoofd van bestuursvoorzitter Bouton van Société Générale. Niets beteugelt de publieke angst beter dan een snelle openbare executie. Maar Bouton bleef stevig aan zijn stoel geplakt.

En daarmee werd men genoodzaakt nader onderzoek in te stellen naar de oorzaken van het kwaad.

Gelukkig maar, want naar mijn mening is het van het allergrootste belang om lering te trekken uit de affaire. Bedrijven en markten zijn tegenwoordig kennelijk zodanig met elkaar verweven dat de falende interne beheersing van één onderneming een wereldwijde crisis op de Financiële markten kan veroorzaken. Een verplichte case derhalve voor alle accountants - intern, extern en *in business*.

Het gekke is dat ik tot nu toe nog niks nieuws heb gehoord. Het eerste onderzoeksrapport van het Franse ministerie van Economische Zaken dringt vooral aan op het optimaliseren en beter naleven van bestaande maatregelen. “Veel van deze *best practices* worden ongetwijfeld al gebruikt, maar het gaat erom dat ze ook systematisch worden toegepast”, zo wordt geconstateerd.

Met het systeem van intern en extern toezicht lijkt niks mis te zijn. In april 2007 rinkelen de interne alarmbellen als Kerviel een ongedekte positie van dertig miljard euro blijkt te hebben, en in november 2007 stelt de Duitse beurstoezichthouder Eurex vragen over de immense bedragen waarmee Kerviel speculeert op de optiebeurs van Frankfurt. De waarschuwingen blijken aan dovemansoren gericht. Kerviel fraudeert, hij is het modeltype fraudeur waar alle opleidingen voor waarschuwen: onopvallend, hard werkend, nooit vakantie opnemend. Maar niemand ziet het. Kortom, de systemen hebben gewerkt, de alarmsignalen zijn afgegaan, maar niemand greep in. De officiële onderzoeksrapporten moeten nog uitkomen, maar je krabt je bij voorbaat op je hoofd. Waarom deed niemand wat?

Intussen lijken accountants wel hun verantwoordelijkheid te nemen bij het intomen van die andere ramp van veel grotere omvang: de kredietcrisis. Zo dwongen KPMG en PricewaterhouseCoopers respectievelijk de Britse bank Bradford & Bingley en de Amerikaanse verzekeringsgigant AIG tot forse afschrijvingen. Hetgeen voor Sylvester Eiffinger, hoogleraar monetaire economie, aanleiding was om te voorspellen dat de kredietcrisis in april 2008 op zijn eind loopt. “Dan zijn de jaarcijfers bekend, en die moeten, anders dan de kwartaalcijfers, door accountants worden goedgekeurd. En de grote accountantskantoren hebben geleerd van fouten uit het verleden.” De desbetreffende accountantkantoren kregen van hun klanten de wind van voren, maar zoals Erasmus al zei: “Wie de pit zoekt, moet de schaal breken.” De beste weg uit de moeilijkheden is er doorheen. En het zou me niet verbazen als dat precies ook de les voor de managers van die Franse bank zou zijn.

Noot* Een Nederlandse vertaling van het rapport is te vinden op de NIVRA-website.



GERT SMIT
algemeen directeur